

KIKA på Landsort

En kunskapsstation och
ett upplevelsecenter
baserad på Östersjöns
maritima arv och miljö

På platsen där det har hänt
och fortfarande händer

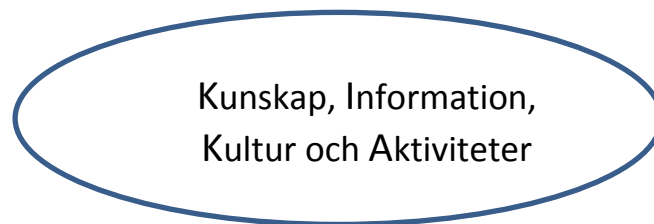
KIKAs första budskap: Vi behöver Östersjön

Havet och den maritima miljön är oersättligt. Östersjöns innanhav rymmer ett ekosystem med ett fantastiskt djur- och växtliv. Men det är samtidigt ett hav i kris. Havsmiljön är känslig och påverkas av allt som sker i och kring havet.

Östersjöns tålamod med människans aktiviteter närmar sig allt mer den gräns där negativa processer blir svåra att reversera och uppkomna problem irreparabla för långa tider.

Trots många förbättringar är Naturskyddsföreningens lista över Östersjöns hot lång - fler skadliga kemikalier, giftig och hotad fisk, algbloomning och döda bottnar, olämpliga nya främmande arter och magra sälar.

Östersjön bedöms dessutom under de kommande 20 åren stå inför en kraftfull expansion av mänskliga aktiviteter. Det kommer att leda till konflikter om användningen av marina områden och ett överutnyttjande av marina resurser. Genom kunskaper, förståelse och engagemang kan många bidra till att säkra ett Östersjön vid god hälsa.

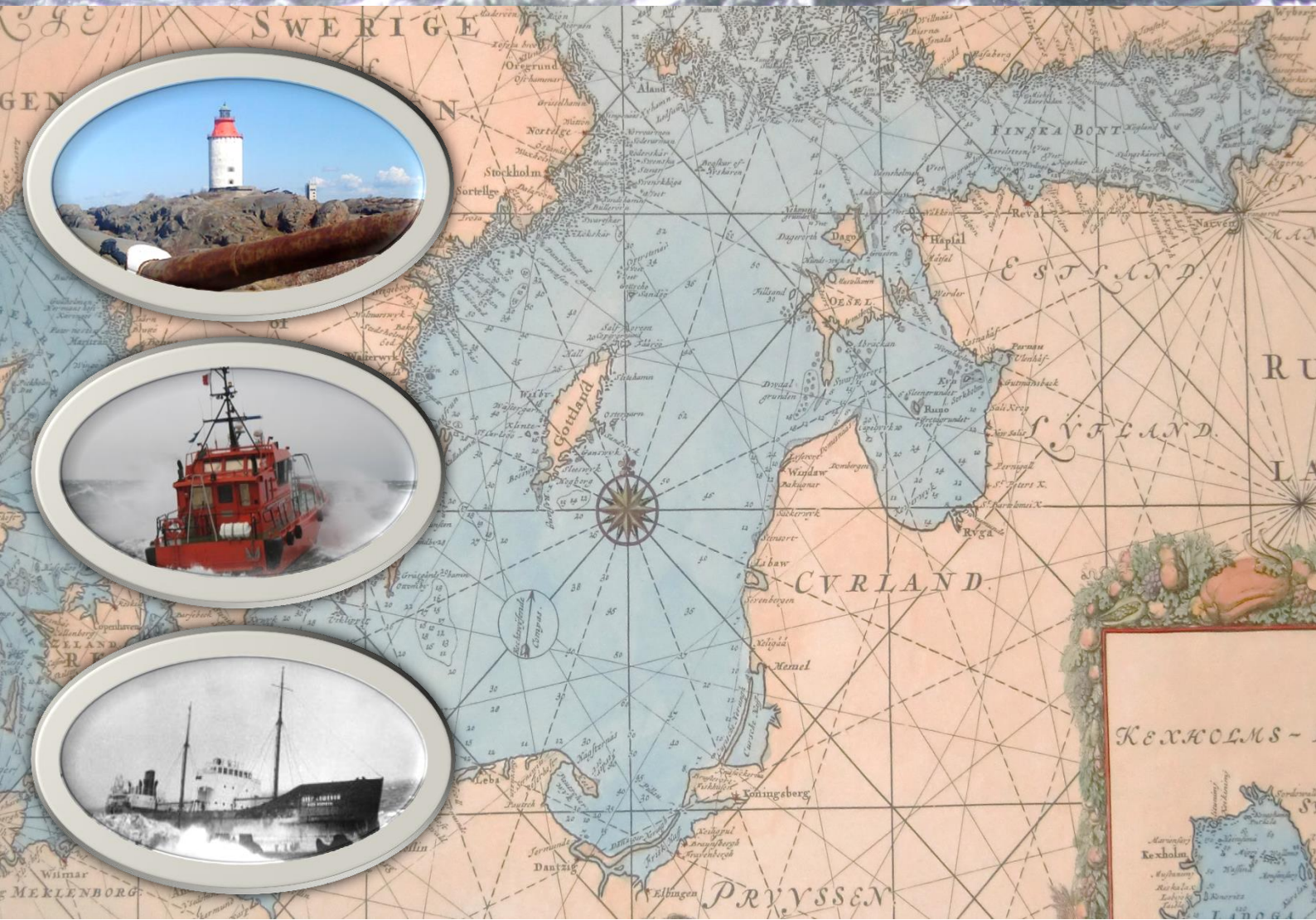
KIKAs andra budskap: Vi behöver lära av dess historia

Sjöfarten och det maritima arvet, vi ser tillbaka in i framtiden. Östersjön är ett hav för handel och relationer mellan staterna runt innanhavet. Det har under århundraden bundit samman länderna och varit huvudvägen för kommunikationer, för förflyttning av människor och varor. Det har mestadels varit ett fredens hav, men periodvis även ett hav präglat av krig eller kriser, här eller i omvärlden.

Östersjön är också ett hav för livet i dess kustområden. För sjöfart, fiske och andra näringar som havet gör möjliga. För människorna som bor vid havet. För dem som använder havet för rekreation. För turism från den egna regionen såväl som från andra delar av Europa och världen.

Idag är frågan åter brännande, om Östersjön som ett gemensamt, för de kringliggande staterna förenande hav. Med ökande oro i vår nära omvärld blir Östersjön viktig i sin roll att bära gemensamma värden och intressen för dess kuststater.

Kunskaper och förståelse för vårt maritima arv bildar språngbrädan in i framtiden. Vad vi kan lära av historien ökar vår förståelse för vår nutid och våra möjligheter att välja vägar in i framtiden.

KIKA på Landsort en unik kunskapsstation

Ett lärande upplevelsecenter om det maritima arvet och den maritima miljön. På platsen där det har hänt – och fortfarande händer. Tillägnat Östersjön, dess historia, dess nutid och framtid.

Det handlar om att synliggöra och tillgängliggöra

Att förmedla kunskaper är KIKAs fundament, att göra kunskaper synliga och tillgängliga.

- En plats för utbildning, där unga kan lära och förstå
- En arena för forskning, där vi kan följa och utveckla kunskaperna vidare
- En portal för turister och specialintresserade att lära och uppleva

Men det handlar också om att inspirera och aktivera

KIKA syftar till att hos besökaren skapa förståelse för sammanhang och inspiration till att gå vidare. Det kan handla om att lära sig mer, att vidga sina perspektiv eller att aktivera sig inom miljö eller kultur. Den här målsättningen präglar KIKA i allt från den arkitektoniska utformningen av den centrala anläggningen, till de pedagogiska verktygen, de tekniska hjälpmedlen och KIKAs viktiga nätverksarbete runt Östersjön.

Dåtid leder till nutid – som leder till vår framtid

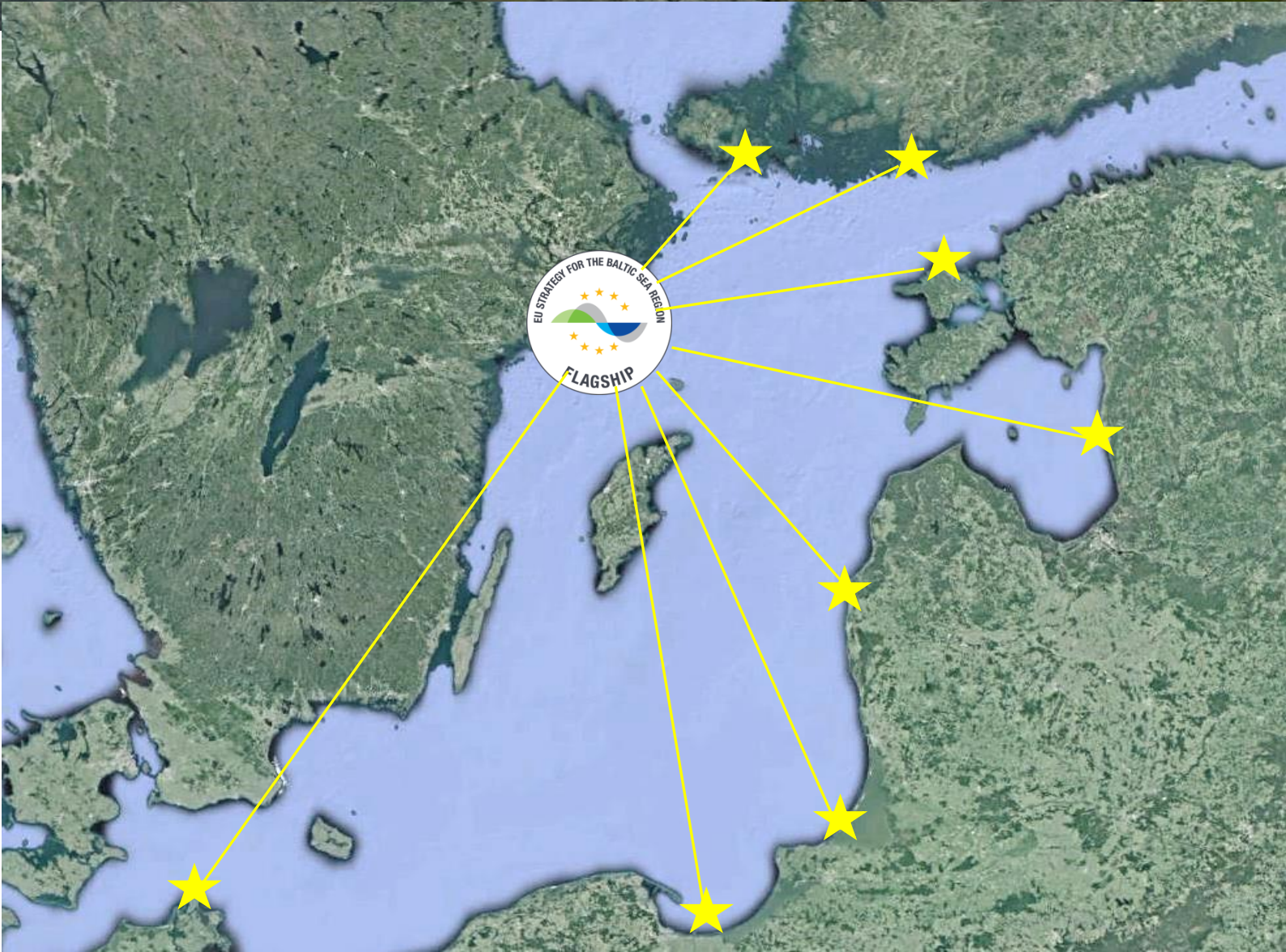
KIKA vill med sina berättelser om historia och utveckling lägga grunden också för ett fäste i nutidens frågor och dilemman. Det handlar om perspektiven som visar vägarna mot framtiden - med samhällets strukturutveckling, med Östersjöns utveckling. KIKAs eget forskningsengagemang, fältstudier, symposier, debatter och konferenser.

Landsort – Skärgården – Östersjön

Landsort är inte bara ön, utan även sina farleder och farvatten in till Stockholms centrum. En av rikets största lotsplatser sedan 1500-talet. Från vendel- och vikingatidens segelled via senmedeltidens Kung Valdemarled fram till senare tiders leder för moderna stålfartyg. Vraken runt Landsort representerar alla tidsåldrar.

Landsort är en del i Stockholms södra skärgårds historia, med kopplingar till sjöfartens hållpunkter i området, på fastlandet och andra öar. Landsort är en del i den södra skärgårdens natur och miljö.

Landsort är även utkiken mot Östersjön. Här registreras Östersjöns utveckling i fred och krig. Här märks temperaturväxlingarna i handelskonjunkturerna, här syns hälsoläget för havets långsiktiga utveckling såväl som dagsstatus. Härifrån går linjerna över horisonten till samhällen med snarlika förutsättningar och gemensam historia runt hela Östersjön.

KIKA - Receptionen och portalen

Gränslöst mot den autentiska miljön

Byggnaden är en ingång, en reception, till hela den levande historien och till naturen, havet och miljön runt om. Skoleleven, forskaren, turisten gör sina exkursioner och besök till olika platser på Landsort och i den omgivande skärgården.

Gränslöst mot bergen och havet

Byggnaden är en del av bergen, söker skydd i bergen men växer också ut över bergen, den släpper in havet och ljuset.

Gränslöst mot Östersjön

I byggnaden finns kommunikationen med KIKAs nätverk av liknande platser runt hela Östersjön. Här finns kunskaperna om dessa, här finns den dagliga dialogen med dem.

Gränslöst mot besökare

Byggnaden gör kunskaperna, berättelserna och inspirationsmöjligheterna tillgängliga för alla. Presentationer av information och kunskap läggs upp i "lager" för besökare och nyttjare på olika nivåer och med olika förkunskaper. Funktionshinder är här inte ett hinder. Bygget av KIKA-anläggningen sker i samråd med DHR.

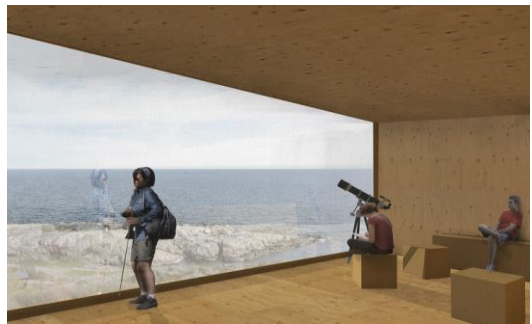

KIKA - Huset och själen

KIKA-byggnaden är en konstruktion i 2½ plan med en markbyggarea om ca 250 kvm. Den har utformats med ett formspråk som både tar hänsyn till Landsorts bebyggelsehistoria och samtidigt hittar sin egen roll, i sin tid. Det är en miljö-, klimat- och tillgänglighetsanpassad byggnad i massivträ med flexibel konstruktion.

”Lanterninen”. Utkiken

I ett översta halvplan öppnas byggnaden för havets dramatik, med ett panoramafönster mot havet. Här släpps besökaren högt upp, till den breda havsutblicken, med associationen till gamla lotsutkiken, med förhöjning av upplevelsen och intagandet av Östersjön. Med det öppna havets kuling och storm såväl som sommarstiltje. Utkiken används också för föreläsningar, berättelser och dramatiseringar.

Det övre planet. Utställningarna. Baltic Gates

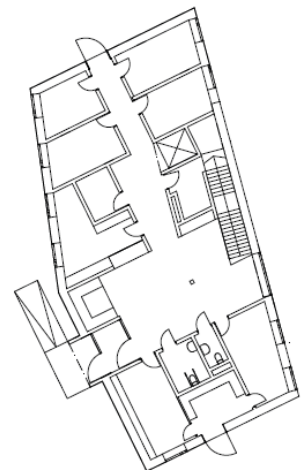
Här finns den speciella utställningsdelen, tillgängligheten till information och kunskap i moderna IT-former, i olika ”rum” med teman Natur och miljö, Sjöfart, Krig och örlog, Samhället och människorna.

Här finns skärmbaserad och interaktiv information. Informationen kan nivåanpassas och även temainriktas för utnyttjande av hela anläggningen för specialteman. Här finns ett speciellt system för information, kunskaper och dialog med andra platser runt Östersjön, ”Baltic Gates”. Detta plan kan också användas för utställningar av olika slag, även utanför verksamhetens reguljära teman.

Det nedre planet. Arbetsplats, kontor och lab

Lokaler för arbete och aktivitet. Kontors- och studieplatser, plats för att samla grupper. Här är laboratorieutrymme för naturvetare och marinarkeologer. Rastutrymme för skolklasser. Tillgång till information och databaser via bredband. Kontorsplatserna används även för uthyrning till företag som vill ge projektarbetare möjlighet att fokusera bättre, befriade från dagens öppna kontorlandskaps överhörning.

Det självklara Östersjösamarbetet – ett EU Flagship

Östersjöperspektivet är en bärande tanke i *KIKA på Landsort*. Kunskaper, förståelse och förändringsförmåga kommer ur den gemensamma Östersjömiljön och det gemensamma Östersjöarvet.

KIKA är spjutspetsen i ett Östersjösamarbete runt det maritima arvet. Landsorts Sjö- och MiljöCentrum har under 2014/15 lett ett sk Seed Money Project inom EUs Östersjöstrategi, för att vidareutveckla KIKA-idén för hela Östersjön - "*Routes to the Baltic Maritime Heritage – Increasing Visibility and Accessibility*", VIABAL (www.viabal.eu). Syftet är att genom projektet bygga det informationssystem om lokala maritima arv och miljöer som ska utgöra grunden i KIKAs verksamhet – för besökare såväl som för samarbete med andra liknande platser och operatörer runt Östersjöns kuster.

I december 2015 utsåg EU-kommissionen, Directorate Regional, projektet till ett sk EU Flagship in Tourism för Östersjön.

Arbetet fortsätter nu in i ett möjligt fullskaleprojekt, för flera länder runt Östersjön. Nynäshamns kommun gick i december 2015 in som sk Lead Partner. Projektet ska under 2016/17 söka sin finansiering i EUs sk Interreg-program. KIKA avses få en roll som motor i detta framtida informationssystem, *Baltic Gates*. Med projektets läggs en långsiktigt stabil grund för Östersjöperspektivet hos KIKA på Landsort.

Samverkande platser runt Östersjön - pilotprojektet

